

Informace z kontrolní akce NKÚ č. 12/07

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané psychiatrické léčebny

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále též „NKÚ“) na rok 2012 pod číslem 12/07. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Brandt.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané psychiatrické léčebny.

Kontrola byla prováděna v době od března do listopadu 2012.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2010 a 2011, v případě věcných souvislostí i období předchozí a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zdravotnictví, Dětská psychiatrická léčebna Opařany, Psychiatrická léčebna Bohnice, Psychiatrická léčebna Brno, Psychiatrická léčebna Havlíčkův Brod, Psychiatrická léčebna Horní Beřkovice, Psychiatrická léčebna Jihlava, Psychiatrická léčebna v Dobřanech, Psychiatrická léčebna v Kroměříži.

I. Úvod

Ministerstvo zdravotnictví (dále též „Ministerstvo“) bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb.¹, je organizační složkou státu podle zákona č. 219/2000 Sb.² a je účetní jednotkou podle zákona č. 563/1991 Sb.³ Podle zákona č. 218/2000 Sb.⁴ je Ministerstvo správcem kapitoly státního rozpočtu 335 – *Ministerstvo zdravotnictví* a správcem programů reprodukce majetku. Je ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro zdravotní péči, ochranu veřejného zdraví, zdravotnickou a vědeckovýzkumnou činnost a zdravotnická zařízení v přímé řídicí působnosti. Ministerstvo je zřizovatelem patnácti psychiatrických léčeben.

Vybrané psychiatrické léčebny (dále též „léčebny“) jsou příspěvkové organizace zřízené a přímo řízené Ministerstvem, jsou účetními jednotkami ve smyslu zákona o účetnictví a hospodaří s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb. a zákona č. 218/2000 Sb. Poskytují komplexní psychiatrickou péči pro spádová území vymezená zřizovatelem. Hlavním zdrojem financování léčeben jsou úhrady za poskytnutou zdravotní péči od zdravotních pojišťoven. Dalšími finančními zdroji mohou být příspěvky na provoz od zřizovatele, dotace ze státního rozpočtu (dále též „SR“), Evropské unie (dále též „EU“) nebo

¹ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

² Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

³ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁴ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

samosprávných územních celků, dary od fyzických či právnických osob a finanční prostředky získané jinou činností.

Pozn.: Všechny právní předpisy jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Ministerstvo zdravotnictví

Kontrola byla podrobena činnost Ministerstva v oblasti zpracování koncepce rozvoje psychiatrických léčeben, dodržování povinností vyplývajících z funkce zřizovatele vybraných léčeben, dodržování povinností správce programů reprodukce majetku a provádění veřejnosprávních kontrol.

Vláda ČR vzala na vědomí svým usnesením ze dne 30. října 2002 č. 1046 *Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století*, který je národním rozpracováním stejnojmenného programu Světové zdravotnické organizace a který formuluje základní principy péče o zdraví v jeho nejširších společenských souvislostech. Pro oblast duševního zdraví definuje tento strategický dokument cíl „do roku 2020 zlepšit podmínky pro psychosociální pohodu lidí a pro lidi s duševními poruchami zajistit dostupnost komplexních služeb“. K dosažení tohoto cíle definuje dílčí úkoly a aktivity:

- péče ve velkých psychiatrických zařízeních a léčebnách musí být nahrazena vyváženou kombinací psychiatrické nemocniční péče a služeb poskytovaných v rámci komunity – komunitní péče;
- transformace systému přesunem většiny akutní psychiatrické péče z psychiatrických léčeben do psychiatrických oddělení všeobecných nemocnic, domácí péče a systému krizových center;
- zkvalitnění a restrukturalizace lůžek následné péče v psychiatrických léčebnách celkovou humanizací psychiatrických léčeben, zvýšení kapacit a kvality sociorehabilitačních programů. Zvýšení návaznosti péče v léčebnách na mimonemocniční (komunitní) péči a přesun části kapacit následné péče do komunitní péče tak, aby celková kapacita následné péče v psychiatrických léčebnách nepřesahovala 5 000 až 6 000 lůžek a aby pokud možno žádná z léčeben neměla kapacitu větší než 500 lůžek.

Tento strategický dokument Ministerstvo dále nerozpracovalo a nestanovilo konkrétní postup plnění aktivit a úkolů vedoucích k dosažení cíle definovaného v dlouhodobém programu. Kontrolou bylo dále zjištěno, že koncepční materiály zpracované Ministerstvem do konce roku 2011 rozvoj psychiatrických léčeben vůbec neřeší.

Celkový počet lůžek u prověřovaných léčeben byl 6 384, z toho pět prověřovaných léčeben mělo kapacitu větší než 500 lůžek (stav k 31. prosinci 2011):

- Psychiatrická léčebna Bohnice (dále též „PL Bohnice“) 1 291 lůžek,
- Psychiatrická léčebna Brno (dále též „PL Brno“) 823 lůžek,
- Psychiatrická léčebna Havlíčkův Brod (dále též „PL Havlíčkův Brod“) 750 lůžek,
- Psychiatrická léčebna v Dobřanech (dále též „PL Dobřany“) 1 225 lůžek,
- Psychiatrická léčebna v Kroměříži (dále též „PL Kroměříž“) 1 050 lůžek.

Ministerstvo nemá k dispozici koncepci rozvoje psychiatrických léčeben.

2. Vybrané psychiatrické léčebny

Kontrola NKÚ bylo podrobeno hospodaření vybraných léčeben s peněžními prostředky státu, vedení majetku státu v účetnictví a nakládání s tímto majetkem, nakládání s pohledávkami a vnitřní kontrolní systém léčeben. Největší podíl na majetku státu, se kterým jsou vybrané léčebny příslušné hospodařit, tvoří stálá aktiva a z nich pak podstatná část připadá na dlouhodobý hmotný majetek.

Celková hodnota aktiv vybraných léčeben k 31. prosinci 2011 činila 5 198 847 tis. Kč, z toho dlouhodobý hmotný majetek 4 142 206 tis. Kč.⁵ Vybrané léčebny obdržely ze SR v rámci programů reprodukce majetku v roce 2010 dotace ve výši 82 504 tis. Kč a v roce 2011 dotace ve výši 3 463 tis. Kč.

Hodnota veškerého kontrolovaného majetku činila celkem 2 609 104 tis. Kč a objem kontrolovaných peněžních prostředků činil 130 429 tis. Kč.

2.1 Účetnictví

Níže uvedené léčebny nepostupovaly v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., když neúčtovaly účetní případy do období, se kterým časově a věcně souvisely. Současně nepostupovaly v souladu s ustanovením § 4 odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb., neboť nedodržely obsahové vymezení příslušných položek účetní závěrky k 31. prosinci 2010, resp. k 31. prosinci 2011 ve smyslu vyhlášky č. 410/2009 Sb.⁶:

- PL Brno nezaúčtovala v účetním období roku 2010 na účet 021 – *Stavby stavbu realizovanou v rámci akce Psychiatrická léčebna – stravovací provoz* v pořizovací ceně 69 715 921,31 Kč, přestože kolaudační souhlas byl vydán dne 17. září 2010, a stavba tak byla v souladu s ustanovením § 14 odst. 11 vyhlášky č. 410/2009 Sb. způsobilá k užívání. Výše uvedený majetek zaúčtovala léčebna na účet 021 – *Stavby* až dne 25. března 2011.
- PL Havlíčkův Brod:
Léčebna v roce 2010 nezaúčtovala na příslušné účty dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek (stravovací systém), který byl převzat do užívání zápisem ze dne 14. prosince 2010 a byl ve smyslu ustanovení § 11 odst. 5 a § 14 odst. 11 vyhlášky č. 410/2009 Sb. způsobilý k užívání. K 31. prosinci 2010 vykazovala tento majetek v celkové výši 378 569,88 Kč na účtu 042 – *Nedokončený DHM*. Stravovací systém léčebna zařadila do evidence majetku a zaúčtovala na příslušné účty až v dubnu 2011.

V roce 2010 léčebna nezaúčtovala vyřazení pozemku p. č. 641/11 o výměře 20 565 m² v účetní hodnotě 3 082 950 Kč z evidence majetku, přestože právo hospodaření k uvedenému pozemku přešlo dne 23. června 2010 na Pozemkový fond ČR. Uvedený pozemek léčebna evidovala na účtu 031 – *Pozemky* ještě k 31. prosinci 2011.

⁵ Vysvětlivka: Hodnota aktiv je uvedena ve stavu brutto.

⁶ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

- PL Dobřany:

Léčebna zaúčtovala náklady za výkony poskytnuté v roce 2009 ve výši 109 337,41 Kč na účet 518 – *Ostatní služby* v únoru 2010, v roce 2009 na odhadovanou výši těchto nákladů nevytvořila dohadnou položku pasivní ve smyslu ustanovení § 32 odst. 8 písm. c) vyhlášky č. 410/2009 Sb.

Náklady na pojištění za 4. čtvrtletí roku 2010 ve výši 203 000 Kč zaúčtovala léčebna na účet 549 – *Ostatní náklady z činnosti* v lednu 2011.

Léčebna zaúčtovala náklady za výkony poskytnuté v roce 2010 ve výši 98 068 Kč na účet 518 – *Ostatní služby* v březnu 2011, v roce 2010 na odhadovanou výši těchto nákladů nevytvořila dohadnou položku pasivní ve smyslu ustanovení § 32 odst. 8 písm. c) vyhlášky č. 410/2009 Sb.

Náklady (účet 501 – *Spotřeba materiálu*) a výnosy (účet 649 – *Ostatní výnosy z činnosti*) související se vzorky léků bezplatně nabytými v roce 2010 ve výši 4 517 453 Kč zaúčtovala léčebna v dubnu 2011.

V říjnu 2011 léčebna zaúčtovala na účet 518 – *Ostatní služby* předplatné na aktualizace softwaru antivirové ochrany na roky 2012–2014 ve výši 261 030 Kč. Léčebna uvedenou částku časově nerozlišila prostřednictvím účtu 381 – *Náklady příštích období* ve smyslu ustanovení § 69 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 410/2009 Sb.

Níže uvedené léčebny nepostupovaly v souladu s ustanovením § 4 odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb., kontrolou byly zjištěny tyto nedostatky:

- Dětská psychiatrická léčebna Opařany (dále též „DPL Opařany“) nedodržela obsahové vymezení příslušných položek rozvahy k 31. prosinci 2010 a k 31. prosinci 2011 tím, že vykazovala majetek v celkové hodnotě 535 577,40 Kč jako drobný dlouhodobý hmotný majetek, přestože se jednalo o samostatné movité věci (myčky nádobí) s dobou použitelnosti delší než jeden rok a s oceněním jednotlivé samostatné movité věci ve výši 59 508,60 Kč.
- PL Bohnice nedodržela obsahové vymezení příslušných položek rozvahy k 31. prosinci 2010 a k 31. prosinci 2011 tím, že vykazovala televizor v pořizovací ceně 58 000 Kč jako drobný dlouhodobý hmotný majetek, přestože se jednalo o samostatnou movitou věc s pořizovací cenou vyšší než 40 000 Kč.
- PL Havlíčkův Brod:
Léčebna nedodržela obsahové vymezení příslušných položek v účetní závěrce roku 2010, neboť regulační poplatky za pobyt v léčebném zařízení v celkové výši 956 580 Kč zaúčtovala nesprávně na účet 602 – *Výnosy z prodeje služeb* místo na účet 609 – *Jiné výnosy z vlastních výkonů* a dále pohledávky za pacienty v celkové výši 707 045 Kč zaúčtovala na účet 388 – *Dohadné účty aktivní*, přestože znala jejich přesnou výši.

V roce 2010 a 2011 léčebna v rozporu s ustanovením § 66 vyhlášky č. 410/2009 Sb. nesprávně vypočetla a v nesprávné výši účtovala odpisy technického zhodnocení dlouhodobého majetku. V účetní závěrce roku 2010 a 2011 uvedla položku *Odpisy dlouhodobého majetku* v nesprávné hodnotě.

- Psychiatrická léčebna Horní Beřkovic (dále též „PL Horní Beřkovic“) v rozporu s ustanovením § 55 vyhlášky č. 410/2009 Sb. zahrnuje do ocenění samostatné movité věci náklady na zaškolení pracovníků ve výši 10 900 Kč.
- PL Dobřany nedodržela obsahové vymezení položek účetní závěrky k 31. prosinci 2011 tím, že náklady ve výši 898 500 Kč za demolici cihlového komína zaúčtovala nesprávně na účet 511 – *Opravy a udržování* místo na účet 518 – *Ostatní služby*.

Psychiatrická léčebna Jihlava (dále též „PL Jihlava“) nepostupovala v souladu s ustanovením § 8 odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb., neboť účtovala o tržbách v hotovosti za vstupné na divadelní představení na základě neprůkazné evidence vydaných vstupenek. Léčebna neevidovala počet vydaných vstupenek a vstupenky nebyly číslovány. Z tohoto důvodu PL Jihlava nebyla schopna prokázat počet prodaných a skartovaných vstupenek na jednotlivá představení ani následně ověřit správnost výše tržeb předaných do pokladny.

DPL Opařany nepostupovala v souladu s ustanovením § 13 odst. 1 písm. d) a § 36 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., neboť v roce 2011 v rozporu s bodem 6.2 českého účetního standardu č. 706 neúčtovala o odepsaných pohledávkách ve výši 195 996 Kč na podrozvahovém účtu 911 – *Odepsané pohledávky*.

2.2 Inventarizace majetku

Při inventarizaci majetku nepostupovaly níže uvedené léčebny v souladu s ustanovením § 29 a § 30 zákona č. 563/1991 Sb., kontrola odhalila tyto nedostatky:

- DPL Opařany předložila k inventarizaci pozemků k 31. prosinci 2010 a 31. prosinci 2011 inventurní soupisy dlouhodobého majetku, ze kterých nebylo možné jednoznačně určit jednotlivé pozemky ani ověřit, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku v účetnictví. V inventurních soupisech byly pozemky uvedeny pouze souhrnně jako pozemky-zahrady, pozemky-stavební parcely a pozemky-ostatní pozemky. Stav účtu 031 – *Pozemky* činil k 31. prosinci 2010 celkem 734 tis. Kč a k 31. prosinci 2011 celkem 717,59 tis. Kč.
- PL Bohnice při inventuře krátkodobého finančního majetku k 31. prosinci 2010 v zápisu ze dne 5. ledna 2011 o dokladové inventarizaci uvedla, že účet 262 01 – *Peníze na cestě – převody mezi bank. účty* má nulový zůstatek, přestože stav účtu k 31. prosinci 2010 vykazoval zůstatek 128 452,02 Kč.
- PL Havlíčkův Brod při inventarizaci k 31. prosinci 2010 a 31. prosinci 2011 nezjistila skutečný stav účtu 031 0100 – *Pozemky – zahrady, pastviny-H3*. V účetní a majetkové evidenci vedla pozemek p. č. 641/1 o výměře 20 565 m² v hodnotě 3 082 950 Kč, přestože k němu neměla příslušnost hospodaření a nebyl zapsán na příslušném listu vlastnictví.
- PL Dobřany a PL Kroměříž neprovedly fyzickou inventuru hmotného majetku v termínu stanoveném zákonem. PL Dobřany v kontrolovaném období prováděla fyzickou inventuru dlouhodobého hmotného majetku od února do konce příslušného kalendářního roku, PL Kroměříž v roce 2010 v období od 19. dubna 2010 do 31. prosince 2010 a v roce 2011 v období od 10. března 2011 do 31. prosince 2011.
- PL Kroměříž provedla v účetním období 2010 a 2011 fyzickou inventuru pouze u poloviny dlouhodobého majetku vedeného na účtech 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí* a 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek*. Léčebna tak inventarizací

nezjistila skutečný stav veškerého svého majetku k 31. prosinci 2010 a k 31. prosinci 2011.

- PL Kroměříž k inventarizaci dlouhodobého majetku, pohledávek a krátkodobého finančního majetku k 31. prosinci 2010 a 31. prosinci 2011 předložila inventurní soupisy, ze kterých nebylo možné jednoznačně určit inventarizovaný majetek.

2.3 Přenechávání majetku do dočasného užívání jiným osobám

Níže uvedené léčebny nepostupovaly při uzavírání některých smluv o nájmu, ve kterých vystupují jako pronajímatel, v souladu s § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.; kontrolou byly zjištěny tyto nedostatky:

- PL Brno v jedné smlouvě o nájmu nebytových prostor sjednala užívání na dobu neurčitou a dále v deseti smlouvách o nájmu nebytových prostor nesjednala možnost ukončit užívací vztah výpovědí a odstoupením od smlouvy, pokud uživatel neplní řádně a včas své povinnosti anebo pokud pominou podmínky, za kterých může léčebna nebytový prostor pronajmout (dočasná nepotřebnost, účelnější nebo hospodárnější využití). Kontrolou bylo prověřeno 14 smluv.
- PL Havlíčkův Brod v šesti smlouvách o nájmu bytu sjednala užívání na dobu neurčitou a současně v těchto smlouvách nesjednala možnost ukončit užívací vztah výpovědí a odstoupením od smlouvy, pokud uživatel neplní řádně a včas své povinnosti anebo pokud pominou podmínky, za kterých může léčebna byt pronajmout (dočasná nepotřebnost, účelnější nebo hospodárnější využití). Celkem bylo prověřeno deset nájemních smluv, z toho sedm na nájem bytů.
- PL Horní Beřkovice ve dvou smlouvách o nájmu bytu a jedné smlouvě o nájmu nebytového prostoru sjednala užívání na dobu neurčitou, dále nejméně ve dvou smlouvách o nájmu nebytových prostor a jedné smlouvě o nájmu pozemku nesjednala možnost ukončit užívací vztah výpovědí a odstoupením od smlouvy, pokud uživatel neplní řádně a včas své povinnosti anebo pokud pominou podmínky, za kterých může léčebna majetek pronajmout (dočasná nepotřebnost, účelnější nebo hospodárnější využití). Kontrolou bylo prověřeno deset nájemních smluv.
- PL Jihlava ve dvou smlouvách o nájmu nebytových prostor sjednala užívání na dobu neurčitou a v jedné smlouvě o nájmu bytu a ve třech smlouvách o nájmu nebytových prostor nesjednala možnost ukončit užívací vztah výpovědí a odstoupením od smlouvy, pokud uživatel neplní řádně a včas své povinnosti anebo pokud pominou podmínky, za kterých může léčebna majetek pronajmout (dočasná nepotřebnost, účelnější nebo hospodárnější využití). Celkem bylo prověřeno dvanáct nájemních smluv.
- PL Dobřany ve dvou nájemních smlouvách na provozování prodejny potravin, v nájemní smlouvě na provozování hostinské činnosti a v 16 smlouvách o nájmu bytu sjednala užívání na dobu neurčitou a dále v nájemní smlouvě na provozování prodejny potravin a v nájemní smlouvě na provozování hostinské činnosti nesjednala možnost ukončit užívací vztah výpovědí a odstoupením od smlouvy, pokud uživatel neplní řádně a včas své povinnosti anebo pokud pominou podmínky, za kterých může léčebna majetek pronajmout (dočasná nepotřebnost, účelnější nebo hospodárnější využití). Kontrolou bylo prověřeno 24 nájemních smluv.
- PL Kroměříž ve třech smlouvách o nájmu bytu a ve dvou smlouvách o nájmu nebytového prostoru sjednala užívání na dobu neurčitou, v jedné smlouvě o nájmu nebytového prostoru sjednala užívání na dobu určitou, avšak delší než stanoví zákon č. 219/2000 Sb.; dále ve dvou smlouvách o nájmu nebytového prostoru a ve třech smlouvách o nájmu

pozemku nebyla sjednána možnost ukončit užívací vztah výpovědí a odstoupením od smlouvy, pokud uživatel neplní řádně a včas své povinnosti anebo pokud pomínou podmínky, za kterých může léčebna majetek pronajmout (dočasná nepotřebnost, účelnější nebo hospodárnější využití). Celkem bylo prověřeno 15 nájemních smluv.

2.4 Zadávání veřejných zakázek

PL Havlíčkův Brod nepostupovala při zadávání veřejných zakázek (dále též „VZ“) malého rozsahu *Pokládka a opravy podlahové krytiny a Malířské a natěračské práce na rok 2011* v souladu s ustanovením § 18 odst. 3 zákona č. 137/2006 Sb.⁷, neboť nedodržela zásady uvedené v § 6 tohoto zákona. Při zadání VZ v obou případech stanovila v zadávací dokumentaci jako hodnoticí kritérium *výši nabídkové ceny za jednotlivé práce*. Podle tohoto kritéria však nebylo možné vyhodnotit nejvhodnější nabídku, protože léčebna v zadávací dokumentaci nestanovila způsob hodnocení nabídek podle tohoto kritéria. Léčebna nedodržela zásadu transparentnosti zadávacího řízení.

PL Havlíčkův Brod postupovala v roce 2010 a 2011 při zadávání dvou veřejných zakázek malého rozsahu, jejichž předmětem byla *„dodávka oken včetně výměny v objektech Psychiatrické léčebny Havlíčkův Brod“*, nestandardním způsobem. V roce 2010 uzavřela na základě provedeného zadávacího řízení s vybraným dodavatelem smlouvu o dílo s cenou díla ve výši 2 519 111 Kč vč. DPH. V průběhu realizace díla navýšila léčebna počet objektů (pavilonů), ve kterých byla provedena výměna oken, jedenácti dodatky ke smlouvě o dílo. Cena díla byla navýšena na 5 443 896 Kč vč. DPH, tj. o 116 %. V roce 2011 uzavřela léčebna na základě provedeného zadávacího řízení s vybraným dodavatelem smlouvu o dílo s cenou díla ve výši 2 355 758 Kč vč. DPH. V průběhu realizace díla navýšila léčebna počet objektů (pavilonů), ve kterých byla provedena výměna oken, deseti dodatky ke smlouvě o dílo. Cena díla byla navýšena na 6 732 327 Kč vč. DPH, tj. o 186 %.

PL Horní Beřkovice jako zadavatel VZ na zhotovení stavby *PL Horní Beřkovice – profesně diagnostické pracoviště* postupovala v rozporu s ustanovením § 151 odst. 2 zákona č. 137/2006 Sb., neboť zplnomocnila právnickou osobu zastupující zadavatele k veškerým právním úkonům zadavatele bez omezení. Na základě této plné moci jednatel zmocněné právnické osoby oznámil bez rozhodnutí zadavatele čtyřem uchazečům o VZ vyloučení jejich nabídek z další účasti v zadávacím řízení a podepsal rozhodnutí zadavatele o přidělení veřejné zakázky.

PL Jihlava při zadání VZ malého rozsahu *Stavební úpravy pavilonu 4* nepostupovala v souladu s ustanovením § 18 odst. 3 zákona č. 137/2006 Sb., neboť při zadávání VZ nedodržela zásady uvedené v § 6 tohoto zákona. Léčebna porušila zásady transparentnosti a rovného zacházení tím, že s uchazečem o VZ, který podal nejnižší nabídku, uzavřela smlouvu o dílo, ve které cena díla neodpovídala nabídce a byla dokonce o 69 614 Kč vyšší než nabídka druhého uchazeče v pořadí.

⁷ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

2.5 Pohledávky

Níže uvedené léčebny nepostupovaly v souladu s § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb., kontrola odhalila zejména tyto nedostatky:

- PL Bohnice včas neuplatnila a nevymáhala nájemné a úhrady za služby sjednané ve smlouvě o umístění a spolupráci při provozování prodejních automatů uzavřené v roce 2004. Pohledávky z nájemného a úhrad za služby vzniklé v letech 2004–2008 ve výši 34 119 Kč PL Bohnice nájemci neúčtovala a nezajistila ani jejich včasné uplatnění a vymáhání. Nečinností PL Bohnice došlo k promlčení práva tyto pohledávky vymáhat.
- PL Brno v osmi případech pozdních úhrad faktur za nájemné a související služby nepožadovala od nájemců úroky z prodlení, příp. sjednané smluvní sankce za pozdní úhrady.
- PL Jihlava nezajistila včasné uplatnění a vymáhání nejméně pěti pohledávek za dlužníky (úhrady za hospitalizaci v roce 2008) v celkové výši 24 060 Kč. Nečinností PL Jihlava došlo k promlčení práva vymáhat tyto pohledávky.

2.6 Vnitřní kontrolní systém

PL Bohnice při provádění předběžné kontroly nepostupovala v souladu s ustanovením § 26 zákona č. 320/2001 Sb.⁸, neboť při provádění předběžné kontroly operace sloučila funkci příkazce operace a hlavní účetní.

Vnitřní kontrolní systém PL Havlíčkův Brod odpovídal požadavkům zákona č. 320/2001 Sb. Útvar interního auditu provedl kontrolu 18 veřejných zakázek realizovaných v roce 2010 se závěrem, že posuzované dokumentace veřejných zakázek splňují podmínky stanovené zákonem č. 137/2006 Sb. Kontrola NKÚ však u dvou veřejných zakázek prověřovaných útvarem interního auditu zjistila závažné nedostatky (netransparentnost a nestandardnost zadávacího řízení).

V PL Jihlava byl zřízen útvar interního auditu, který nebyl v kontrolovaném období personálně obsazen. Jeho funkci vykonával kontrolní úsek zařazený v organizačním řádu pod ekonomický odbor. Toto řešení však bylo v rozporu s § 29 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., neboť nebyla dodržena podmínka funkční nezávislosti a organizačního oddělení od řídicích struktur.

Řídicí kontrola nezjistila, že PL Jihlava neevidovala počet vydaných a prodaných vstupenek na divadelní představení, vstupenky nebyly číslovány. Nebylo tak možné prokázat počet prodaných a skartovaných vstupenek na jednotlivá představení ani následně ověřit správnost výše tržeb předaných do pokladny (viz bod 2.1).

PL Kroměříž zajišťovala provádění interního auditu externě na základě mandátní smlouvy. Tento způsob provádění interního auditu je v rozporu s ustanovením § 28 odst. 1 a § 29 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., kde se jednoznačně stanoví, že interní audit zajišťuje funkčně nezávislý útvar – případně k tomu zvláště pověřený zaměstnanec – organizačně

⁸ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

oddělený od řídicích výkonných struktur. Tento útvar, příp. zaměstnanec, je přímo podřízen vedoucímu příspěvkové organizace.

2.7 Ostatní

PL Jihlava měla ve zřizovací listině zřizovatelem povoleno vykonávat jinou činnost – praní a žehlení prádla, prodej obědů cizím strážníkům, pedikérské služby a prodej doplňkového sortimentu v lékárně. V kontrolovaném období 2010 a 2011 činily výnosy z jiné činnosti 570 000 Kč a 463 612 Kč. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že PL Jihlava v rozporu s ustanovením § 5 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb.⁹ vykonávala jinou činnost uvedenou ve zřizovací listině bez živnostenského oprávnění.

DPL Opařany, PL Bohnice a PL Kroměříž nepostupovaly v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 344/1992 Sb.¹⁰, NKÚ při kontrole zjistil tato pochybení:

- DPL Opařany přes výzvy katastrálního úřadu neodstranila nesoulad údajů v katastru nemovitostí se skutečným stavem (nenahlásila změny). Na příslušném listu vlastnictví nebyly zapsány mimo jiné stavby rehabilitace, stravovací pavilon, prádelna, garáže, dílny, spalovna a kotelna.
- PL Bohnice neodstranila nesoulad údajů v katastru nemovitostí se skutečným stavem (nenahlásila změny). Na příslušném listu vlastnictví nebyly zapsány stavby bez čísla popisného umístěné na pozemcích, ke kterým má léčebna právo hospodaření, např. kostel, sklady, dezinfekce, centrální terapie, kaple, hospodářské budovy, garáže, výměník, sklad a kotelna.
- PL Kroměříž nepožádala o výmaz stavby občanské vybavenosti bez čísla popisného umístěné na pozemcích p. č. 2963 a p. č. 3122 a vedené na příslušném listu vlastnictví, která byla odstraněna demolicí.

III. Shrnutí

Kontrola byla provedena u Ministerstva zdravotnictví a osmi vybraných psychiatrických léčeben. Kontrolou byl prověřen majetek státu v celkové hodnotě 2 609 104 tis. Kč a peněžní prostředky státu ve výši 130 429 tis. Kč.

Ministerstvo zdravotnictví nezpracovalo a do celkové koncepce zdravotnictví nezahrnulo konkrétní postup plnění aktivit a úkolů (kombinace psychiatrické nemocniční a komunitní péče, přesun akutní psychiatrické péče do všeobecných nemocnic, snížení maximální kapacity lůžek v jednotlivých léčebnách) vedoucích k dosažení cíle definovaného pro oblast duševního zdraví v *Dlouhodobém programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století*. Ministerstvo zdravotnictví v současnosti nedisponuje koncepcí rozvoje psychiatrických léčeben.

U PL Havlíčkův Brod byly kontrolou NKÚ zjištěny závažné nedostatky v zadávání veřejných zakázek (netransparentnost a nestandardnost zadávacího řízení).

⁹ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

¹⁰ Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon).

PL Jihlava při pořádání divadelních představení nevedla evidenci vydaných a prodaných vstupenek. Výše tržeb předaných do pokladny tak nebylo možné ověřit.

Ve třech případech byly zjištěny nedostatky v nastavení vnitřního kontrolního systému ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb. PL Bohnice v rámci předběžné kontroly nepřípustně sloučila funkci příkazce operace a hlavní účetní. PL Jihlava při provádění interního auditu nedodržela podmínku funkční nezávislosti a organizačního oddělení od řídicích struktur. PL Kroměříž prováděla interní audit externě na základě mandátní smlouvy.

U vybraných psychiatrických léčeben byly zjištěny nedostatky v účetnictví (především v oblasti inventarizace a zaúčtování do správného účetního období) a při nakládání s dočasně nepotřebným majetkem.